

Bir Avrupa Tediye Birliğinin kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 9 numaralı ek Protokolün tasdikine dair kanun lâiyhası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/164)

T. C.
Başvekâlet
Kanunla ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Say : 71 - 655/711

27 . II . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Bir Avrupa Tediye Birliğinin kurulması hakkındaki 19 Eylül 1958 tarihli Anlaşmayı tadil eden 9 numaralı Ek Protokolün tasdikine dair Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 3 . I . 1958 tarihinde kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibe ilişiğiyle birlikte bağı olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

İki yıl müddetle meriyette kalmak üzere 19 Eylül 1950 tarihinde imzalanmış olan Avrupa Tediye Birliği Anlaşması, Milletlerarası mübadele ve tediyelerde sağladığı kolaylık dolayısıyla, âza memleketler tarafından 1952 senesinden beri akdedilen mütaaddit Ek Protokollerle bir sene temdid edilmektedir. 5 Ağustos 1955 tarihinde imzalanan 7 numaralı Ek Protokolle aynı günde akdedilen Avrupa Para Anlaşması, Birlikteki kotalar yekûnunun asgari % 50 sini temsil eden memleketlerin konvertibiliteyi ilân edip, Avrupa Tediye Birliğine nihayet vermek hususundaki niyetlerini ihzar etmeleri halinde, Birliğin feshedilmesini ve onun yerine kaim olmak üzere bir Avrupa Para Fonunun ihdasını karar altına almıştı. 29 Haziran 1956 tarihinde imzalanan 8 numaralı Ek Protokolle de Anlaşmanın meriyet müddeti 30 Haziran 1957 ye kadar uzatılmış bulunuyordu.

Ancak, Avrupa Para Fonu, bâzı âza memleketlerin konvertibilite rejimine geçecek malî kudreti henüz ihraz edememiş olmaları sebebiyle bugüne kadar kurulamamıştır. Avrupa'nın halen içinde bulunduğu iktisadi konjonktürün, Avrupa Tediye Birliğinin işlemlerini tanzim eden esas kaidelerde herhangi esaslı bir değişiklik yapılmasına veya sistemin tamamen tadil edilmesine şimdilik müsait bulunmaması Tediye Birliğinin, Avrupa Para Fonunun ihdasına intizaren, yeniden temdidini bir zaruret haline getirmiştir.

Birliğin yeniden temdid edilmesi mevzuunda son defa cereyan eden müzakereler sırasında alacaklı devletler Birliğin bir sene daha meriyette kalmasını kabul etmekle beraber, borçlu devletlerin de, Birlikteki borçlarını bilhassa iki taraflı Ödeme Anlaşmaları ile tesviye etmeleri arzusunun ihzar etmişlerdir.

Bu müzakereler neticesinde kabul olunan ve Avrupa Tediye Birliği Anlaşmasının meriyet müddetini 30 Haziran 1958 tarihine kadar uzatan «Bir Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki Anlaşmayı tadil eden 9 numaralı Ek Protokol», İera Vekilleri Heyetine verilen salâhiyete müsteniden, 28 Haziran 1957 tarihinde Hükümetimiz adına Paris'te imzalanmıştır.

Avrupa Tediye Birliği Anlaşmasının esaslarını değiştirecek mahiyette bir hüküm ihtiva etmeyip sadece şekle mütedair bâzı tadilâtı ihtiva eden ve Milletlerarası mübadele ve tediyelerin ifasında sağladığı kolaylık bakımından memleketimizin menfaatlerine uygun görülen işbu Ek Protokolün tasdiki zımında hazırlanan ilişik kanun lâyihası Türkiye Büyük Millet Meclisinin tetkik ve tasvibine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/164
Karar No. 36

29 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Bir Avrupa Tediye Birliğinin kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 9 numaralı ek Protokolün tasdikine dair Kanun lâyihası ilgili hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek lâyiha esbabı mucibesinde zikredilen hususat ve gerekse hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat encümenimizce de yerinde görüldüğünden lâyiha aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe saygıyla sunulur.

Hariciye Encümeni Reisi

M. M.

İzmir

Kastamonu

M. Çavuşoğlu

B. Aktaş

Adana

Bursa

Çorum

H. Eroğlu

Y. Teksel

S. Baran

Çorum	Gazianteb	Giresun
K. Terzioğlu	A. Ocak	H. Bozbağ
Giresun	İstanbul	İzmir
M. Şener	F. Ulaş	N. Pınar
İzmir	Konya	Manisa
J. Sipahioğlu	H. R. Atademir	H. Bayır
Mardin		Mardin
V. Dizdaroğlu		A. Uras
Muğla		Nevşehir
N. Özsan		M. H. Ürgüplü
İmzada bulunamadı		
Sivas		Sivas
N. Çubukçu		H. Değer
İmzada bulunamadı		
Sivas	Sivas	Urfa
N. İter	E. İmer	E. M. Karakurt

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ticaret Encümeni
Esas No. 1/164
Karar No. 20

12 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

Bir Avrupa Tediye Birliğinin kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 9 numaralı Ek Protokolün tasdikine dair kanun lâyihası ilgili Hükümet mümessillerinin de iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi :

Lâyihamın esbabı mucibesinde zikredilen hususat ve Hükümet temsilcilerinin izahları encümenimizce de muvafık görülerek lâyiha aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Umumi Heyete tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Ticaret Encümeni Reiseskili **Bu M. M.**
Konya **Çorum**
M. Güzelkılınç *F. Hacirecepoğlu*

Adıyaman <i>S. Turanlı</i>	Afyon K. <i>M. Öztürk</i>	Antalya <i>M. Ak</i>
Antalya <i>İ. Subaşı</i>	Bursa <i>N. İ. Tolon</i>	Çankırı <i>K. Tabak</i>
Çorum <i>H. Bulgurlu</i>	Kastamonu <i>Z. C. Bakiçelebioğlu</i>	Kayseri <i>Ö. Başeğmez</i>
Konya <i>Ö. Şeker</i>	Muş <i>Z. Dede</i>	Ordu <i>K. Sağra</i> İmzada bulunamadı
Sakarya <i>H. Başak</i>	Trabzon <i>F. Karanis</i>	Urfa <i>A. Odabaşı</i> İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bir Avrupa Tediye Birliğinin kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 9 numaralı Ek Protokolün tasdikine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Bir Avrupa Tediye Birliğinin kurulması hakkındaki 19 Eylül 1950 tarihli Anlaşmayı tadil eden 28 Haziran 1957 tarihli ve 9 Numaralı Ek Protokol tasdik olunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

3 . I . 1958

Başvekil <i>A. Menderes</i>	Devlet Vekili ve Başvekil Yardımcısı <i>T. İleri</i>
Devlet Vekili <i>E. Kalafat</i>	Devlet Vekili <i>M. Kurbanoğlu</i>

Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>	Millî Müdafaa Vekili <i>Ş. Ergin</i>
Dahiliye Vekili <i>N. Gedik</i>	Hariciye Vekili <i>F. R. Zorlu</i>
Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>	Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>
Nafia Vekili <i>E. Menderes</i>	Ticaret Vekili <i>A. Aker</i>
Sih. ve İç. Mua. Vekili <i>Dr. Lütü Kırdar</i>	Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsmen</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalat Vekili <i>F. Uçaner</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>	Sanayi Vekili <i>S. Ağaoğlu</i>
Bas. - Yay. ve Turz. Vekili <i>S. Yırcalı</i>	İmar Vekili <i>M. Berk</i>

BİR AVRUPA TEDİYE BİRLİĞİ KURULMASI HAKKINDAKİ 19 EYLÜL 1950 TARİHLİ ANLAŞMAYI TADİL EDEN 9 NUMARALI EK PROTOKOL

Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Danimarka Kırallığı, Fransa Cumhuriyeti, Yunan Kırallığı, İrlanda, İzlanda Cumhuriyeti, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükalığı, Norveç Kırallığı, Holânda Kırallığı, Portekiz Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Kuzey - İrlanda Birleşik Kırallığı, İsveç, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri

19 Eylül 1950 tarihinde imzalanan bir Avrupa Tediye Birliği kurulması hakkındaki Anlaşmanın (bundan böyle «Anlaşma» diye anılacaktır), ve aynı tarihte imza edilmiş bulunan ve 1 nci fıkrasında, Anlaşmanın, 1 Temmuz 1950 tarihinden itibaren vacibülicra imiş gibi, geçici olarak tatbik olacağını ifade eyiyen, Anlaşmaya ait geçici tatbik Protokolünün münzileri sıfatiyle,

Anlaşmayı tadil eden ve sırası ile 4 Ağustos 1951, 11 Temmuz 1952, 30 Haziran 1953, 30 Haziran 1954, 29 Haziran 1955, 5 Ağustos 1955 ve 29 Haziran 1956 tarihlerinde imzalanmış bulunan 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 numaralı Ek Protokollerin münzileri sıfatiyle;

İtalya, Birleşik Kırallık, Birleşik Devletler ve Yugoslavya Hükümetleri arasında Triyeste Serbest Bölgesi hakkında 5 Ekim 1954 tarihinde Londra'da parafe edilen Mutabakat Muhtırası mucibince, Triyeste Serbest Bölgesi İngiliz - Amerikan Kesimi Müttefik Askerî Hükümetinin 26 Ekim 1954 tarihinden itibaren ilga edildiğini; mezkûr Mutabakat Muhtırası mucibince, İtalyan Hükümetinin, aynı tarihten itibaren, Mutabakat Muhtırası ile sorumluluğu kendisine tevdi edilen bölgenin idaresini deruhde ettiğini nazarı itibara alarak;

Anlaşmada bâzı tadilât yapmayı kararlaştırarak;

Avrupa İktisadî İş Birliği Teşkilâtı Konseyinin, işbu Ek Protokol metninin tasvibedildiğini mübeyyin 28 Haziran 1957 tarihli Kararını nazarı itibara alarak mezkûr Ek Protokol hükümlerinin derhal tatbikata vaz'ı arzusunda bulduklarından aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde — 1.

Anlaşmanın 19 ncu maddesinin (b) fırası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

«b) İşbu Anlaşma mucibince Konsey Kararları, işbu maddenin (e) ve (d) fıkraları ile 35 (yedinci) nci madde mükümleri mahfuz kalmak şartıyla, hazır bulunmayan veya çekimsiz kalan Âkid Taraflar hariç, bütün Âkid Tarafların karşılıklı mutabakatı ile alınır. Bununla beraber :

1. Bir Âkid Traf hakkında, aşağıdaki 33 ncu maddeye tevfiakan işbu Anlaşmanın tatbikatının talikini istihdaf eden bir kararın veya işbu Anlaşmanın tatbikatının, bir Âkid Taraf hakkında, talik edildiği müddet zarfında ittihaz olunan bir kararın kabulünde mezkûr Âkid Tarafın mutabakatı zaruri değildir; ve

2. İşbu Anlaşmanın kendi bakımından sona erdiği bir memleket, işbu Anlaşmanın (B) lâhikasının 6 nci fıkrası mucibince kendisini ilgilendiren hususlarda alınan kararlara iştirak eder;» ve

Madde — 2.

Anlaşmanın 20 nci maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

«a) İdare Komitesi Âzası âzami 7 üyeden müteşekkildir. Üyeler Âkid Taraflarca gösterilen şahıslar arasından, Konseyce tâyin olunur.

Aşağıdaki 34 ve 35 (yedinci) nci maddeler mucibince işbu Anlaşmanın kendi bakımından sona erdiği bir Âkid Tarafın takdimi üzerine tâyin edilmiş bulunan her üye, bu sebepten, İdare Komitesi üyesi olmaktan çıkar. Teşkilâtın aksine bir kararı mevcut bulunmadıkça, aşağıdaki 33 ncu madde mucibince hakkında işbu Anlaşmanın tatbikatının talik olunduğu bir Âkid Tarafın teklifi üzerine tâyin edilen her üye, bu talik müddeti zarfında İdare Komitesinin toplantılarına

İştirak edemez. İdare Komitesi Üyelerinin vazifeleri, Konseyin, aksine bir kararı olmadıkça, bir sene sürer; bu vazife müddetinin yenilenmesi caizdir.

Madde — 3.

Aşağıdaki yeni 35 (yedinci) nci madde Anlaşmanın 35 (altıncı) nci maddesinin sonuna ilâve edilmiştir :

Madde — 35. (Yedinci)

11 nci maddenin yürürlük süresinin yeniden uzatılması

a) Teşkilât, en geç 31 Mart 1958 tarihinde yukarıdaki 11 nci maddenin, 1 Temmuz 1958 tarihinden itibaren, yürürlük süresinin uzatılması şartlarını, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ile bilistişare kararlaştırmak maksadıyla işbu Anlaşmanın işleme tarzının umumi bir tetkikine girişecektir.

b) İşbu Anlaşma, işbu maddenin (a) fıkrasında derpiş edilen Teşkilâtın kararına iştirak etmeyecek olan her Âkîd Taraf hakkında 30 Haziran 1958 tarihinden itibaren sona erecek ve mezkûr Âkîd Taraf hakkında yukarıki 34 nci maddenin (e) fıkrası tatbik edilecektir.

c) Diğer Âkîd Taraflar, aşağıdaki 36 nci maddenin (b) fıkrası hükümlerine hâlel gelmeksizin, 11 nci maddeyi tâyin edecekleri şartlar tahtında kendi aralarında yürürlükte tutacaklardır.

Madde — 4.

Anlaşmanın (B) lâhikasının 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

«1. İşbu Anlaşmanın, 34 ve 35 (yedinci) nci maddeleri mucibince, bir Âkîd Taraf hakkında sona ermesi halinde, mezkûr Âkîd Tarafın hak ve vecibeleri, işbu Anlaşmanın 10 (İkinci) veya 13 nci maddeleri gereğince özel şartlar altında yapılmış olan ikrazat ile ilgili olarak, Teşkilâtça Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin mutabakatıyla, alınabilecek kararlar mahfûz kalmak şartı ile, aşağıdaki hükümlere tevfikân tesbit olunur.»

Madde — 5.

1. İşbu Ek Protokolün 1 ilâ 4 nci maddeleri Anlaşmanın tamamlayıcı bir çüz'ünü teşkil eder.

2. İşbu Ek Protokol tasdik olunacaktır. İşbu Ek Protokol Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile veya, işbu Ek Protokol bu tarihte bütün mümzilerce tasdik edilmemiş bulunursa, bilûmum mümzilerce tasdik belgelerinin tevdi tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

3. İşbu Ek Protokol, Anlaşmanın hitamına kadar yürürlükte kalacaktır; Anlaşmanın 34, 35 (yedinci) ve 36 nci maddeleri Anlaşma için olduğu gibi, aynı şartlar altında, işbu Ek Protokol hakkında da tatbik olunur.

İşbu Ek Protokole taraf olan hükümetler yukardaki, 5 nci maddenin 2 nci fıkrasındaki hükümleri nazarı itibara almaksızın, işbu Ek Protokolün hükümlerini, 1 Temmuz 1957 tarihinden başlayan hesap devresinden itibaren fiilen tatbik edeceklerdir.

Yukarıdaki hususları tasdik zımında, gerektiği şekilde yetkili kılınmış temsilciler işbu Ek Protokolü imzalamışlardır.

Her iki metin de aynı derecede muteber olmak üzere, yirmi sekiz Haziran 1957 tarihinde Paris'te Fransızca ve İngilizce tek bir nüsha halinde tanzim edilmiştir. İşbu Ek Protokol Avrupa İktisadi İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreteri nezdine tevdi edilecek ve Genel Sekreter bunun tasdikli bir suretini bütün mümzi hükümetlere gönderecektir.

Federal Almanya Cumhuriyetini namına : Karl Workmeister
Avusturya Cumhuriyeti namına : Herbert Praek
Belçika Kırallığı namına : R. Oekrent

Danimarka Kırallığı namına	:	M. A. Wassard
Fransa Cumhuriyeti namına	:	François Valery
Yunan Kırallığı namına	:	Théodore Christidis
İrlânda namına	:	William P. Fay
İzlânda Cumhuriyeti namına	:	H. G. Anderson
İtalya Cumhuriyeti namına	:	G. Cosmelli
Lüksemburg Büyük Dükahğı namına	:	N. Hommel
Norveç Kırallığı namına	:	Jens Boyenen
Holânda Kırallığı namına	:	E. A. Liefrinck
Portekiz Cumhuriyeti namına	:	J. Calvet de Magalhães
Büyük Britanya ve Kuzey - İrlânda Birleşik Kırallığı namına	:	Hugh Ellis - Rees
İsveç namına	:	Bertil Sward
İsviçre Konfederasyonu namına	:	Gérard Bauer
Türkiye Cumhuriyeti namına	:	Mehmet Ali Tiney

